

Magyar disztmény.

Fleischer Izidor rajza.

KÜLÖNFÉLÉK.

Magyar disztmények. Több eredeti magyar disztményt közlünk a 150, 151, 161. sz. lapokon, a melyeket Dékáni Árpád halasi gymnasiumi rajztanárnak tanítványai rajzoltak. Dékáni tanár ugyanis a lélekölő örökös másolatás helyett tervezgetésre sarkalja ügyesebb tanítványait. Miután ezzel főleg a magyaros ízlést akarja bennük fejleszteni, magyar motívumokat dolgoztak fel, melyeket tanítványai jó részben maguk gyűjtenek, a kezük ügyébe eső hímzésekről, cserepekről, festett ládákról, stb.-ről. Muto-gatta nekik a Magyar Iparművészetben közölt magyaros rajzokat, a melyekből látták, hogy miként lehet a primitív formákat bizonyos fokig fejleszteni és nemesíteni annélkül, hogy eredeti jellegüket veszítették volna.

A közölt rajzokból látszik, hogy Dékáni tanárnak fáradsága nem volt meddő, mert elég biztató eredményt tudott elérni. Csak az a megjegyzésünk van, hogy ne érje be a kész, stilizált motívumokból való tervezgetéssel. A motívumok természeti formákból lettek: levelekből, virágokból, állatokból stb.-ből. Ezekből csinálták a magyar hímzőnők, szűrszabók, fazekasok, stb. mustráikat, a melyek megfeleltek annak az anyagnak, a melylyel dolgoztak. A természetes formáknak disztménynyé való alakítása-, a stilizálás közben, kaptak azok bizonyos egyéniséget, a mely azután az egy nemzetségből valóknál, megint közös vonással bírt: a nemzeti jelleggel. Ha tehát

Dékáni tanár eddigi módszere mellett ezt az eljárást is követi, s rábirja tehetséges tanítványait, hogy közbe-közbe a természetből vett friss formákból csináljanak disztményeket, így is eléri a célját. Sőt véleményünk szerint ez a helyesebb út, mert ezáltal a munkákban még inkább meglesz az eredetiség és a változatosság, a mi az eddig követett eljárásnál, a mikor csakis többé-kevésbé élettelen elemeket használtak fel, bizonyos szűk korlátok közé volt szorítva. —i.

A király és a királyné kisméretű mellszobrai Zala Györgytől. Megemlékezünk annak idején arról, hogy a m. iparművészeti társulat választmánya Erzsébet királynénak megrendítő halála alkalmával elhatározta, hogy elkészítteti a dicsőült királyné kisméretű mellszobrát. Miután pedig tudomására jutott a választmánynak, hogy Zala György jeles szobrászunk a „Park klub“ megbízásából megmintázta a király és királyné életnagyságú mellszobrai s pedig ő felségét a királyt közvetlenül természet után, Erzsébet királynét pedig a király kifejezett kívánságára az általa megjelölt 1867. évben készült arcképek után: a társulat tárgyalásba bocsátkozott a művészszel mindkét szobornak kisebb méretben való sokszorosítása s a sokszorosítási jog átengedése végett. A tárgyalások sikerre vezettek, a mennyiben a társulat tényleg megszerezte a két kisméretű (mintegy 30

cm. magas) szobornak mintáját és sokszorosítási jogát. Ennek nyomán a társulat gondoskodott a két mellszobornak művészi becsű sokszorosításáról s így remélhető, hogy azokat már nemsokára bárki is méltányos áron megszerezheti.

A székes főváros iparművészeti megrendelése. A sz. főváros az 1900. évi párisi világiállítás alkalmából húszezer forintot szavazott meg oly célból, hogy ezen az összegben egyes iparművészeti tárgyak rendeltessenek meg, melyeket a kiállítás után a főváros használhat. A megrendelő tárgyakra nézve több eszme merült föl, így a többi között ajánlották egy anyakönyvi hivatalnak a berendezését, a polgármesterek számára díszes nyakláncokat (mint a milyeneket a külföldi nagyobb városok polgármesterei ünnepi alkalmakkor viselnek) s végre abban állapodtak meg, hogy oly tárgyakat készíttetnek, a melyeket majdan a polgármesteri fogadószobának bebútorozásánál s díszítésénél föl lehet használni.

A szükséges rajzoknak és mintáknak beszerzését a m. iparművészeti társulat elnöke vállalta magára, a ki több kiváló szakértőt kért föl, hogy az illető munkákat megbirálják. Ezeknek a rajzoknak illetőleg modelleknek alapján tette meg a sz. főváros a megrendeléseket, a melyek szerint a következő tárgyakat készítteti el:

1. Könyvesszekerény mahagoni fából, tervezte *Faragó Ö.*, készíti *Lukácsovics J.*
2. Iratszekerény mahagoni fából, tervezte *Nádlér Róbert*, készíti *Thurnherr J.* (a rajta levő három plaquettet *Beck Ö. Fülöp* készíti).
3. Szalon garnitúra (pamlag, 4 karosszék, asztal) tervezte *Faragó Ödön*, az asztalos munkát készíti *Thurnherr J.*, a kárpitos munkát *Kozilek J.*; a szöveteket a nagybecskereki szőnyeggyár r. t. szállítja.
4. Két bőrrel bevont karosszék, tervezte *Faragó Ö.*, készíti *Kozilek J.*
5. Egy kisebb asztalka mahagoni fából, a dohányzó készlet számára, tervezte *Faragó Ödön*, készíti *Lukácsovics J.*
6. Egy nagy csomózott szőnyeg. Tervezte *Kriesch Aladár*, készíti a *pozsonyi áll. segélyzett szövőiskola.*

7. Egy nagy kandalló bronzból, zománcos díszítéssel. Tervezte s a zománcmunkát készíti *Horti Pál*, a bronzmunkát a *Beschorner-féle* ércöntőde szállítja.

8. A kandalló fölé helyezendő faragott keretes nagy tükör, tervezte *Horti Pál*, készíti *Balogh János*.

9. Kandalló óra bronzból, részben zománcos díszítéssel. Tervezte *Telts Ede*, a bronzmunkát szállítja a *Beschorner-féle ércöntőde*.

10. Két villamos girandole, tervezte *Führer Rikárd*, a bronzmunkát a *Beschorner-féle ércöntőde* szállítja.

11. Dohányzó készlet (szivar és szivarka tartó, gyufatartó, hamutálca,) ezüstből, tervezte *Beck Ö. Fülöp*, a fémmunkát *Rubin A.* és fia szállítja.

12. „*Csikós*“, ifj. *Vastagh György* lovaszoborműve. A bronzöntvényt készíti a *Beschorner-féle ércöntőde*.

Mindezek a tárgyak, a tervező művészek díját is beleértve, mintegy 17.000 forintba kerülnek. A fenmaradó 3000 forintnyi összeg a párisi kiállításon felállítandó intérierur falainak és mennyezetének díszítésére, nem különben a benne elhelyezendő s Budapest madártávlati képét ábrázoló *Rauscher Lajos-féle* nagy aquarell-kép keretének költségeire lesz fordítható. A tervező művészek és az iparosok munkáinak ellenőrzésére a székes főváros párisi világiállítás bizottsága szűkebb bizottságot küldött ki, a melynek tagjai *Halmos János* polgármesteren és *Almády Géza* tanácsjegyzőn kívül *Thék Endre*, *Glück Frigyes*, *Csepreghy János* sz. főv. törvényhatósági bizottsági tagok és *Györgyi Kálmán* főv. tanár.

Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás már április hó első felében nyilván meg, figyelmeztetjük a magyarországi kiállítókat, hogy a kiállítási tárgyaknak a szabályzat értelmében legkésőbb 1900. évi február hó derekáig a helyszínén kell lenniök és hogy ennél fogva a tetemes időt igénylő szállítások már a folyó év december havában fognak megindulni.

A kiállítóknak tehát saját érdekükben

igyekezniök kell, hogy a kiállításra küldendő tárgyaikkal minél előbb elkészüljenek, illetve, hogy azokat a f. évi november hó 15-től december hó 15-ig terjedő időközben, — a mennyiben a szállításról nem gondoskodnak közvetlenül, — a m. kir. kormánybiztosságnak rendelkezésére bocsáthassák.

A szállítás, csomagolás stb. részleteiről az egyes kiállítók külön szabályzat utján kellő időben tájékozást fognak nyerni.

Giergl Ernő †. Ismét egy megdöbbentő halálesetet kell feljegyeznünk. Giergl Ernő üvegnagykereskedő, a m. iparművészeti társulat választmányának tagja, június hó 4-én egy heves idegroham behatása alatt véget vetett életének. A boldogult évek hosszú során át tevékeny részt vett társulatunk működésében. Az üvegfinomítás, illetőleg diszítés terén jeles kép-

zetséget s finom ízlést tanúsított s munkáival még a külföldön is szép sikereket ért el. A magán érintkezésben mindenki szerette s tisztelte, előzékeny modora és kiváló műveltsége miatt.

A székely-udvarhelyi millénniumi emlékoszlopnak két címerét a 192. oldalon mutatjuk be, melyeket az oszlop alkotója **Hargita Nándor,** sz.-udvarhelyi ipar-szakiskolai igazgató készített. Az emlékoszlop 8,4 méter magas. A szóban levő címerek sóskúti homokkőből vannak faragva.

Helyreigazítás. A legutóbb megjelent májusi fűzetünkbe két sajtóhiba csúszott be, a mit ezennel helyreigazítunk. E szerint a 132. oldalon levő 3. sz. kép aláírásában nyitra-deréki helyett **nyitra-dívéki,** a 133. és a 134. oldalon levő képek aláírásában Bükhalom helyett **Birtheim** teendő.

